

BO'LAJAK TARBIYACHILARNING KASBIY-METODIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING UMUMIY ASOSLARI

Boyqo'ziyeva Latofat Abdivali qizi

Guliston davlat universiteti, maktabgacha ta'lim

yo'nalishi 1-kurs magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6629673>

ARTICLE INFO

Received: 28th May 2022

Accepted: 02nd June 2022

Online: 05th June 2022

KEY WORDS

maktabgacha ta'lim
muassasalari,
tarbiyachilar faoliyati,
innovatsion
texnologiyalar, texnika,
maktabgacha yoshdagi
bolalar, intellektual
salohiyat, qobiyat,
rivojlanish, ma'naviy va
jismoniy salomatlik,
kamol topish.

ABSTRACT

Davlat va jamiyat taraqqiyoti, istiqboli, ravnaqidagi ma'naviy yuksalish, dunyoning eng rivojlangan mamlakatlari qatoridan joy olish - qalbi va ongida ezgu fazilatlarni o'zida mujassam etgan, har tomonlama yetuk yoshlar bilan bog'liq bilimli, yuksak intellektual salohiyat, vatan taqdiri uchun sidqidildan xizmat qiladigan, sadoqatli avlodni voyaga yetkazadigan sitki, ayni paytda mas'uliyatli vazifani yuklaydi. Mamlakatimizda ona va bola salomatligini asrash, yosh avlodni ma'naviy va barkamol etib tarbiyalash ustuvor vazifalardan biridir. Bola tug'ilishi bilanoq unga ta'lim berish oliy maqsadga aylandi. Ilgari bolalar bog'chasi deb nomlangan muassasa bugungi kunda maktabgacha ta'lim muassasasi sifatida tan olingan. Ushbu maqolada bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy-metodik tayyorgarligini takomillashtirishning umumiy asoslari haqida fikr va mulohazalari yuritiladi.

Ayni paytda nafaqat maktab va oliy o'quv yurtlari talabalari, balki maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilari va turli sohalarda faoliyat ko'rsatayotgan xodimlarga chet tili, xususan, ingliz tili o'rgatilmoqda. Bu fan va madaniy rivojlangan mamlakatlar tillarini o'rganish Jahon fani va taraqqiyoti yutuqlarini o'zlashtirishning asosiy omili ekanligi bilan bog'liq. Maktabgacha ta'lim muassasalarida xorijiy tillarni o'rgatish, yosh avlodni jismonan sog'lom, ma'naviy-axloqiy jihatdan tarbiyalash maqsadida sport va badiiy to'garaklar tashkil etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Shunday ekan, yuksak intellektual salohiyatga ega va chet tillarida erkin so'zlasha oladigan bolalarni

tarbiyalash asosiy maqsadlardan biri hisoblanadi.

Bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlashda, ularga o'quv metodik qo'llanmalar bo'yicha saboq berishda dars mashg'ulotlari muhim ahamiyatga ega. Maktabgacha ta'lim muassasalarida mashg'ulotlarni haftada ikki marotaba 20-25 daqiqa o'yin shaklida o'tkazish joizdir. Albatta, bu jarayon bo'lajak tarbiyachidan katta kuch, bilim va mahorat talab qiladi. Chunki bolalar bu yoshda yozishni bilmaydilar, shuning uchun barcha ma'lumotlarni ko'rish va eshitish orqali idrok eta oladilar. Buning natijasida ta'lim jarayoni og'zaki nutq shaklida kechadi. Bolalarga nimanidir o'rgatishda qo'shimcha manbalardan samarali foydalanish, ko'rgazmali vositalar

ko'magida ularning tillarga bo'lgan qiziqishi va munosabatlarini yanada oshirish, darslarni interfaol usulda olib borish, o'quvchilarni qo'shimcha darslarga jalb etish va bu jarayonda noan'anaviy usullardan foydalanish yaxshi samara beradi.

Misol uchun bo'lajak tarbiyachilar uchun eng yaxshi mashg'ulotlar: 5 yoshdan 7 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun mo'ljallangan bo'lib, chizma mavzular kabi "O'yinchoqlar", "mening oilam", "salomlashish", "tanishish", "ranglar", "meva va sabzavotlar", "hayvonlar", "mening uyim". Ushbu didaktik va innovatsion o'yinlarning asosiy maqsadi ham maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual salohiyatini yuksaltirish va rivojlantirishdan iboratdir.

Tarbiyachi maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarga tabiat, ijtimoiy hodisalar, kattalarning mehnati haqida dastlabki bilim va tushunchalarni beradi, ularga madaniy axloq beradi, tengdoshlari va kattalar bilan madaniy ma'naviyatda bo'lish odatlarini singdiradi, Mehribonlik, rostgo'ylik, adolat, mardlik, kamtarlik, hurmat kabi axloqiy fazilatlarini tarbiyalaydi kattalar uchun tabiatga qiziqish, kuzatuvchanlik, o'simlik va hayvonlarga g'amxo'rlik, kattalarning mehribonligi, saxovatpeshaligi, Zamonaviy maktabgacha ta'lim muassasasida innovatsiyalarni tashkil etish va mazmunining dolzarbligi shubhasizdir. Innovatsion jarayonlar maktabgacha ta'limni rivojlantirishdagi muntazamlik va muassasa ishidagi bunday o'zgarishlar bilan bog'liq bo'lib, uning xodimlarining fikrlash va faoliyati o'zgarishi bilan birga atrof-muhitga tizimning bir holatdan ikkinchi holatga o'tishiga olib keladigan

yangi barqaror elementlarni (innovatsiyalarni) kiritadi.

Bugungi kunda ta'lim sohasida boshqa tabiat, yo'nalish va ahamiyatga ega bo'lgan ko'plab yangiliklar mavjud, katta yoki kichik davlat islohotlari amalga oshirilmoqda, tashkil etish va tarkibiga o'qitishning innovatsiyalari, metod va texnologiyalari joriy etilmoqda. Innovatsion faoliyat muammosini nazariy jihatdan o'rganish bu jarayonning o'z-o'zidan ketishi bo'lib, uni samarali boshqarish ta'limni yangilash, tushunish va yangilash uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Pedagogik tizimimizdagi inqiroz davri nafaqat "yuqoridan o'zgarishlar" ni kutish, balki o'zimizdagi o'zgarishlarga ehtiyoj sezish uchun ham sababdir.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning qiziqish va ko'nikmalarini oshirish orqali o'z maqsadiga erishish, ularning intellektual salohiyatini yanada oshirish va yangi materialni o'rganishga bo'lgan ehtiyojlarini qondirish imkonini beruvchi ta'lim usullari kuchli rag'batlantiruvchi omil hisoblanadi. Iqtidorli bolalar bilan ishlashda psixologlar bolaning tuzilishini belgilaydigan asosiy omeni bilishlari kerak. Bular quyidagilar:

- umumiy aqliy yoki kognitiv qobiliyatlarning yuqori darajasi;
- bilish motivatsiyasining ustunligi-motivatsiyaning boshqa turlaridan ustunligi;
- yangi mavzular, topshiriqlar, hodisalar bilan duch kelganda muammoni qo'yish va uning yechimini topishda ijodiy faollikning namoyon bo'lishi.

Ta'limda innovatsion faoliyat o'ziga xos xususiyatlarga ega. Birinchi xususiyati innovatsion jarayon fanlar bolalar, ota-onalar va bo'lajak tarbiyachilar. Agar bunga e'tibor berilmasa, pedagogik yangilik

chinakam tarbiyaviy bo'lgan hamma narsani, innovatsion faoliyatning butun gumanistik tarkibiy qismini tashlab yuboradi. Pedagogik innovatsiyaning ikkinchi farqlovchi xususiyati iloji boricha ko'proq pedagogik muammolarni muntazam yoritib borish zarurligidir. Pedagogik innovatsiyaning samaradorligini belgilovchi shart bo'lajak tarbiyachilarning ilmiy-tadqiqot faoliyati bo'lib, unda umumiy savollar beriladi va bu xususiy metodika muammolarini hal etishda mavjud didaktik printsiplarni qayta ko'rib chiqila boshlanadi. Ta'lim sohasiga kelsak, innovatsiyalarni ta'lim jarayonini tashkil etishning yangi mazmuni, usuli, shakli yoki ota-onalarning real so'rovlari asosida ta'lim sohasida ijtimoiy xizmatlar ko'rsatishga yangicha yondashuv, ya'ni yakuniy natija shaklida ko'rib chiqish mumkin yangi yangiliklar. maktabgacha ta'limning yangi shakllari.

Xulosa qilib aytganda, innovatsion faoliyatni muvaffaqiyatli tashkil etish va amalga oshirish bo'lajak tarbiyachilarning ijodkorligiga va ularning innovatsion g'oyadan xabardorligiga bog'liq, chunki innovatsion rejim sharoitida bo'lajak tarbiyachining shaxsini aniqlashning faol jarayoni mavjud, xodimlar o'rtasidagi munosabatlar tabiatida o'zgarishlar yuz beradi. maktabgacha ta'lim muassasasi. Bu jarayon uzoq vaqt talab etadi va o'z-o'zidan bo'lmaydi. Kichik maktab yoshidagi bolalarda iste'dod va qobiliyatlarni rivojlantirish uchun darslar davomida turli xil texnika va innovatsion texnologiyalardan foydalanish muhimdir. Maktabgacha yoshdagi bolalarning qobiliyatlarini innovatsion texnologiyalar orqali shakllantirish jarayonlaridagi tashabbus, albatta, muassasa tomonidan qo'llab-quvvatlanishi kerak.

References:

1. Abulkhanova K.A. Activity and psychology of personality. -M., 1980. 342-p
2. Ганиева, М. А., & Жумаева, Ш. Х. (2018). Формирование методов групповой работы с учащимися общеобразовательных школ. Вопросы науки и образования, (10 (22)), 149-151.
3. Maftuna, G. (2021). Effective ways to Use Triz (The Theory of Inventive Problem Solving) in Elementary School. Pindus Journal of Culture, Literature, and ELT, 9, 85-88.
4. Ananyev, B.G. (1980). Selected psychological works in 2 vol., M., Press: Pedagogika, vol.2.
5. Ганиева, М. А., Муродинова, Н. Р., & Жумаева, Ш. Х. (2018). Трудности при изучении многозначных глаголов русского языка учащимися-узбеками средних общеобразовательных школ. Проблемы педагогики, (3 (35)), 108-109.
6. Murodinova, N., & Ganiyeva, M. The role of family to develop for perfect person.
7. Batarshev, A.B. (1999). Psychological diagnostics of ability to communicate or how to determine organizer and communicative characteristics of the person. -M.: Human, Press: CentrVlados, pg. 176.